

رهنمودهای ایفلا

خدمات کتابخانه عمومی برای نوزادان، کودکان و نوجوانان

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور: رهنمودهای ایفلا: خدمات کتابخانه عمومی برای نوزادان، کودکان و نوجوانان / مترجم
حیدر مختاری؛ [به سفارش] نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، دفتر برنامه‌ریزی، [اداره استاندارد].
مشخصات نشر: تهران: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، موسسه انتشارات کتاب نشر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۸۸ ص.؛ جدول: ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۲-۱۸۵-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: Guidelines for library services to babies and toddlers, ۲۰۰۷.
عنوان دیگر: خدمات کتابخانه عمومی برای نوزادان، کودکان و نوجوانان.

موضوع: کتابخانه‌ها و نوزادان

Libraries and infants: موضوع

موضوع: کتابخانه‌های کودکان

Children's libraries: موضوع

موضوع: کتابخانه‌ها و کودکان نوپا

Libraries and toddlers: موضوع

موضوع: کتابخانه‌ها و نوجوانان

Libraries and teenagers: موضوع

موضوع: کودکان و کتاب و مطالعه ابتدایی

Children -- Books and reading: موضوع

موضوع: نوجوانان -- کتاب و مواد خواندنی

Teenagers -- Books and reading: موضوع

شناسه افزوده: مختاری، حیدر، ۱۳۵۴- متر

شناسه افزوده: ایفلا

International Federation of Library Associations and Institutions: شناسه افزوده

شناسه افزوده: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، اداره استاندارد

شناسه افزوده: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، موسسه انتشارات کتاب نشر

رده بندی کنگره: Z۷۱۸/۱/۹۱۳۹۶

رده بندی دیویی: ۰۲۷/۶۲۵

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۴۴۶۶۵

موسسه کتابخانه و اسناد

کتابخانه و اسناد ملی ایران
دفتر برنامه ریزی

رهنمودهای ایالات: خدمات کتابخانه عمومی برای نوزادان، کودکان و نوجوانان

مؤلف: ویراستار: حیدر مختاری
مطبع: جلد: صفحه آرایی: اعظم قراچانی

پایه اول: بهار ۱۳۹۶

شماره: ۲۱

قیمت: ۱۴۰۰ ریال

نشانی: موسسه کتاب نشر: خیابان ستارخان، خیابان نایب، ساختمان نگین نیایش، پلاک ۲۲

نشانی: تهران، میدان قاضی، خیابان جلال، کوچه نوربخش، پلاک ۳۱، طبقه ۳

(دفتر برنامه ریزی گروه کتابخانه)

کد پستی: ۱۴۱۵۸۴۴۹۴

تلفن: ۸۸۹۲۵۷۹۲

دورنگار: ۸۸۹۲۵۷۹۲

رایانامه: standard@iranpl.ir

وبگاه: www.iranpl.ir

حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است.

فهرست مطالب

پیشگفتار/ ۹

خدمات کتابخانه عمومی برای نوزادان و نوپایان / ۱۳

خدمات کتابخانه عمومی برای کودکان / ۵۱

خدمات کتابخانه عمومی برای نوجوانان / ۶۳

پیشگفتار

استانداردنویسی و پیاده‌سازی استانداردها بخشی از فرایند رشد و بلوغ سازمان‌ها و نهادها است. این مهم زمانی شدنی است که در عرصه عمل، چه در خود سازمان و چه در سازمان‌های هم‌تراز، آزمون و خطاهایی صورت گرفته و انباشت تجربه در آن رخ داده باشد و تصویری، هر چند ناواضح، از فرایندها و رویه‌های موفق به دست آمده باشد. با گذشت بیش از يك سده از عمر کتابخانه عمومی^۱ و تجربه‌های متعدد امروزی آن در ایران و تجربه نیم قرن «قانون کتابخانه عمومی» و تجربه‌های متعدد سازمانی در حوزه مدیریت کتابخانه‌های عمومی و نیز تجربه‌هایی را که در عرصه استانداردنویسی کتابخانه عمومی، اکنون می‌توان به تدوین استاندارد و پیاده‌سازی آن به شکلی منسجم دست‌یازید. این مهم چند سالی است که در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در «اداره استاندارد» مورد توجه ویژه قرار گرفته است.

۱. «قانون کتابخانه عمومی» یکی از مهم‌ترین ارکان توسعه کتابخانه عمومی است و معمولاً با تصویب آن تولد واقعی کتابخانه عمومی رخ می‌دهد و هر چه پیش از آن بوده است، تجربه‌هایی جسته‌گریخته اما پراچی هستند که قانون را رقم می‌زنند. در ایران نخستین بار در ۲۹ دی ۱۳۴۴ قانونی با عنوان «قانون تأسیس کتابخانه عمومی در تمام شهرها» تصویب شد.

این اداره با دو مأموریت، فعالیت‌ها را سامان‌دهی می‌کند: نخست، تدوین استانداردهای مورد نیازِ کلیهٔ فعالیت‌ها و برنامه‌های کتابخانه‌ای و دیگر، تدبیر در پیاده‌سازی این استانداردها و نگارش شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مقتضی.

برای انجام مأموریت نخست، از يك سو کارگروهی متشکل از متخصصان نثری و عملی مرکب از نمایندگان تمام استان‌های کشور همراه با اساتید دانشگاه رمتخصصان موضوعی با عنوان «کارگروه تدوین استاندارد کتابخانه‌های عمومی کشور» شکل گرفته است که تدوین و بازنگری «استانداردهای نهادی» را بر عهده دارد. از سوی دیگر همکاری جدی با «سازمان ملی استاندارد ایران» آغاز شده که از رهگ. آن‌ها با راهنمایی کارشناسان این سازمان، «استانداردهای ملی کتابخانه عمومی» تدوین می‌شود. در کنار این اقدام‌ها رصد و شناسایی استانداردهای کشورهای دیگر و ترجمهٔ آنها نیز در دستور کار قرار دارد تا نگاه همه‌جانبه‌ای بر متون تولید شده در حوزهٔ استاندارد به دست آید.

برای انجام مأموریت دوم، نبود تجربه کافی در این زمینه، به مقصد رساندن آن را دشوارتر می‌کند، ادارهٔ استاندارد تلاش می‌کند با تدوین دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌ها، استانداردهای تدوین یا ترجمه شده، را عملیاتی نماید. این شیوه‌نامه‌ها به زبانی دور از ابهام و کاملاً شفاف کتابداری و رکنان ستادی را در پیاده‌سازی استانداردها یاری می‌رساند.

این باور فراگیر که تربیت و آموزش باید از کم.کی آغاز شود، بخش قابل توجهی از تلاش‌های بسیاری از نهادهای اجتماعی، جمله کتابخانه‌های عمومی را به سمت ارائه خدمات به این گروه متوجه کرده است. در سند «چشم‌انداز نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در افق ایران ۱۴۰۴» نیز این مهم مورد تأکید قرار گرفته است.^۱ اثر حاضر که عنوان «رهنمودهای ایفلا:

۱. «کتابخانه عمومی به عنوان مکانی جذاب، هدایت‌کننده اوقات فراغت و توسعه دهنده فرهنگ مطالعه و کتابخوانی با هدف جذب فراگیر مخاطب به ویژه کودکان، نوجوانان و جوانان»

خدمات کتابخانه عمومی برای نوزادان، کودکان و نوجوانان» برای آن برگزیده شده، برخاسته از این باور و در راستای مأموریت نخست گروه استاندارد است. این کتاب مجموعه سه اثر با عناوین «رهنمودهای خدمات کتابخانه برای نوزدان و نوپایان^۱»، «رهنمودهای خدمات کتابخانه‌های کودکان^۲»، «رهنمودهای خدمات کتابخانه برای نوجوانان^۳» است که در کنار هم قرار گرفته‌اند. ترکیب این سه بدان دلیل است که در عنوان لاغتر از آن بود که جامه کتاب بر تن آن بنشیند، و از سوی دیگر با توجه به قرات مهم و کاربردی، می‌توانستند محتوایی یکپارچه به دست دهند.

ترجمه و ویرایش این مجموعه، به‌عنوان بخشی از طرح «ترجمه استانداردها و رهنمودهای ایفا» به سرانجام رسید. دکتر حیدر مختاری بوده است که در اینجا از زحمات ایشان قدردانی می‌نماید. همچنین از همکاران گروه استاندارد دفتر برنامه‌ریزی در تلاش برای مرور چاره‌های کتاب و اهتمام در به سرانجام رساندن آن سپاسگزاری می‌شود.

امید است که این کتاب بتواند زمینه انتشار ترجمه‌های این حوزه را بیش از پیش فراهم کند و مقدمه‌ای باشد برای تدوین استانداردهای ایرانی در ارائه خدمات هرچه بهتر کتابخانه‌های عمومی به کودکان و نوجوانان. از خزانگان و استفاده‌کنندگان این اثر تقاضا می‌شود نظر، پیشنهاد و انتقاد خود را در بهبود این دفتر این متن از ما دریغ نوزند.

نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
دفتر برنامه‌ریزی

1. East, K., & Stričević, I. (Eds.). (2007). Guidelines for library services to babies and toddlers. Internat. Fed. of Library Assoc. and Inst.
2. International Federation of Library Associations. (2003) Guidelines for Children's Library Services.
3. Muller, P., & Chew, I. (Eds.). (2008). Guidelines for library services for young adults. IFLA Headquarters.